

הממשלה

עתו שבועי

לכני עניני החיים, לספרות ולמדעים ולכל עניני היהודים.

יוצא לאור בכל ערב שבת

מחיר החתימה על המצפה עם ההוספה הספרותית החדשית רמת המצפה:

באוסטריא-אונגריא:
לשנה . . . . . 7 כתרין
לחצי שנה 3 50
לרבע 1.75

כאשכנז:
לשנה . . . . . 8. כתרין
ביתר הארצות:
לשנה 9 כתרין — 9.50 פראנק.

על המצפה בלי ההוספה הספרותית אין לחתום.
אין הנחה מהמחיר.

מחיר מודעות או הזכרות לנפטרים לפי גדל השטח

ברכת מו"ט חצי הכתר. כראש הגליון שנ כתרין.

גליון בודד 12 הלר.

המשנה מקומו עליו להודיענו מיד לא רק שם מקומו החדש, כי אם גם שם מקומו הקודם.

קאנטא של פאָסמשעק נימֶר 76.918 האדרסה לבית המערכת ולאדמיניסטרציה

„HAMICPE“

ul. Sw. Sebastyana 32. Kraków.
(Oesterreich. : בחיץ לארץ להוסיף)

Kraków, 10 Lipca 1908.

גליון כ"ה

קראמא, י"א הכוז פ' הקת בלק הרס"ח.

בא מכסים אנין ותקן מה שעה בואר (Maxim Anin, Ist die Assimilation der Juden möglich? Sozialistische Monatshefte 1908 Nr. 10).

אנן בא לידי מסקנא, שהוא ההפך היותר חר מדעותיו של מרכס. והעקב, כי גם אנן מבסס את הנינותיו על הצד האיקונומי, אותה נקדת-המצב, שמרכס עמד עליה תמיד ולא סר ממנה. מאנן לא נעלם הדבר, שהאנטישמיות עולה כפורחת ושהיא מכריזה חרם על הסחורה היהודית וממעיתה לקבל פועלים עברים באופן ישר או אי-ישר. יודע הוא אנן ג"כ שהמצב האיקונומי של עמנו נעשה רעוע יותר ויותר, משום שהותרים שונאינו חתירות תחתיו ולפיכך הוא בא לידי החלטה, שהעם היהודי לא יתכולל, מכיון שסביבתו האויבת לו נוכריהתהו להתבודד ולהתבדל מהעמים הסובבים אותו. תוצאת התבדלותו תהיה בהכרח גורם וסכה להתעוררות תרבותית. באותו הזמן שהעם היהודי מכיר, שלא רק שלא יבנה משאר העמים, שהוא יושב בתוכם, אלא-אדרבה יחרכ על ידם, יתכוין בתוך עצמו ויברא ערכים תרבותיים מעצמותו הוא; והתחלה כבר נעשתה. ואם עוד די-כח לעם לברא ערכים חדשים, אזי אין כלל צפיה שיתכולל באיזה זמן מן הזמנים. זאת היא תמצית מאמרו של מר אנן, שהוא מקורי בתור ס"ד מראשו ועד סופו. זו היא תורה אמיתית ואחרת לא יחשוב שום איש, שיש לו הכח והכשרון

הם את עיניהם בהזקה, כדי שלא להשקיף עליה, יען שמוכרחים הם לעשות ככה, כדי להציל את דעותיו של מרכס לפחות בנוגע לעם היהודי, הרי מעיוזם כבר אחדים מהם לשלח את מבטם להוה של עמנו ואחדים — לעתידו. לפני שנה יצא הס"ד אוטו בואר בספרו „אם היהודים לאום הם?“ והנית, שכהוה ישנה אומה ישראלית במציאות. אומו בואר בתור ס"ד, בכחינת „בלאך רע“, ענה בעל כרחו אמן. אבל הוא קצר-הראות — משבעו או בהכרח — ובהניעו לידי הכרה, שאמנם חי לאום יהודי, נבהל בעצמו ורצה להוכיח, שהעם היהודי יתכולל בעתיד. בואר הוא מקורי בחלק הראשון מהנחתו, אולם בהלקה השני הוא מושפע ומלא כשפטים מוקדמים אי-אפשר לי להראות כאן במסגרת מאמר על המעיות והשוא כיוודעים ובלא יודעים מצרו של מר בואר שבחלק השני של הנחתו וגם אין צורך כלל להראות, הן כבר היכיהו הד"ר פסמניק במאמרו „הס"ד ולאמיות ישראל“ (Lüd. Zeitung 1908 Nr. 1,2,3) עד כמה נטה מהדרך הישרה וטעה במוחשיות, שאין צורך כלל להיות „צורבא מדרבנן“ כדי לעמוד עליהן ולהיות למד את ההפך הגמור. והנה אם גם נאשים את בואר, שכתב את דבריו תחת השפעת הקודמים לו, עלינו בכ"ו להחזיק טובה לו על פרצו את הנדר, על הרסו את התורה המאכנת, שאין לחשוב כלל על-אדות העם היהודי, אלא לענות תמיד בשלילה. וזאת עלתה יפה בידו, כי אחריו

לרגלי נשואי-העלמה הנכבדה מרת חיה לויא מלבוב, אברך אותה ואת הוריה הנכבדים מעמק לבי בכרבת מול טוב! שמחה גלב מנהל כיה"ס העברי במונסטרוזסקא.

נצחונות.

(סוף)

יודע, שרוב הציונים — והם במזרחת של אירפה — שרוים במצב איקונומי פחות ורע בלי גבול ואעפ"כ עולה מספר הציונים האקטיביים לסמוך למליון ואין שום ספק, שאלו הומב המצב הכלכלי של עמנו רק במקצת אזי עלה מספרם לשתי מיליונים. מרכיב הציונים לא רק שמתפרנסים ברחק, אלא עניים הם במלא משמעות מלה זו ואזיר חפצם לתמוך ולהחזיק בידי הציוניות, כדי לאפשר את הגשמתה, שהיא הגשמת האידיאל של כל יהודי מרניש ומפאת מצבם הכלכלי הרע נשאר להם איפא רק הרצון, דבר שלא יספיק לפתרון פרובלימה כבדה וכבירה כזו, הדורשת התרבות הכח והרצון, הנפש והגוף ביחד. גם האיריאליסטים היותר נלהבים ואמתים לא יכלו להוציא את אידיאלם לפעלה בלי אמצעים חמרים. לתנועה ככירה כזו אי-אפשר עוד לאטם את האזנים, אין עוד אפשרות אפילו לס"ד לעצום את עיניהם ולעבור עליה בשתיקה. אם גם מעצמים

פיליטון.

הכילי.

מאת י"ם הציוני בסאסוב.

ליזרל הסרסור, או בפי שבכנים אוהו אנשי העיר ליזרל החגר, לפי שפסח הוא קצת על רגלו הימנית, נודע לתקיף וחצוף באמנותו. כל היום הוא מקפץ ומדלג על משענתו כשוקים וברחובות, כבתי הממכר והחניות ומתערב בכל דבר מקנה וקנין, מצד המוכרים בתור משהדל ופשרן ומצד הקונים בתור מבין ומבחיין, אף שאין המוכרים הפצים בשתדלנותו ואין הקונים משגחחים על מומחיותו. ובכל זאת כשנגמר הקנין, הובע ליזרל שכר סרסורו במלואו. ומחמת שכלם יראים מפיו החד, המריק זיקי איש ואכני אלגניש, תוחב כל אחד לידו איזו אנורה, משום לא יחרץ... האברים יושבי הכפרים הסמוכים נכנסים ביום השוק עם עגלותיהם המעונות בכל מיני תבואות, בר ומזון, קטניות וכל מיני מרבלה, העירה לממכר, האבר ניהג עגלתו הרתומה לסוס אחד קטן אל רחוב העיר. העגלה שקועה ברפש ושיט הוצות עד צירי אפניה. הקונים מכתירים העגלה מכל עבריה, כל אחד מושך את השקים, התרמילים, הסלים והמנאים לצדו, בכדי שיהיה הוא הראשון ליבות בקנין. האבר מבטא את

וליזרל זה לבוש תמיד בלויי סחבות, מלאי על נבי מלאי ומתראה בהארו ובמהלכו כקבצן החוזר על הפהחים, ולא מחמת דחקו, שאינו יכול להוציא חוץ מצרבי פרנסתו על איזה מלבוש, לבסות מרעומו, אלא מרוב קמצנותו, שהוא בילי גדול וצר-עין מאין במוהו. עינו צרה בפרוסת הלחם היבש לפיו הוא ולפיות אשתו ובהו הקמנה, ילדה בת שבע שנים. אשתו העניה — חנה פייגא — סובלת מקמצנותו עניים קשים ומרים מאד. את זרעונו הדיסה והפולים האחרים הוא מונה לה לקררה.

אבל אשתו זאת, אשה תמימה היא וטובה לב, היא סובלת ושותקה, ובכדי לטנוע הריב התמידי בביתה ושלא תביא את עצמה לירי צחוק, חונתה היא הדיר בפתחי בעלי-בתים שבעיר ומבקשת איזו שרוה בחדר או במטבח בשכר איזו פרומית, למלא החסרון שמחסר לה בעלה הכילי לצרכי ביתה הדל. אבל זה ששה שבועות שובכת אשת ליזרל חולה על מטתה, ומחלתה אנושה. מחלתה חלתה במחלת האינפלוענצה הנקלה והעוברת, אלא לפי שלא הספיקה להשאר בביתה יום או יומים במנוחה עד משכבה, אלא הלכה אחרי שרותה כפעם בפעם, הצטננה ועתה היא שוכבת על מטתה כבול עץ, ומראיה כתרמיל עצמות יבשות מקרמות עור צהוב-בהה. השעול היבש, אשר דבק בה ברגע הראשון בחליה, לא פסק מהעיק לה ער היום הזה. הדיה ביום וכלילה מפרק

המחיר ומרימו עד למעלה ראש, והקונים מפחיתים אותו עד החצי לערך שויו, אף נשבעים מאה פעמים בנאמנות שלהם, שאינם יבוגים להוסיף על המקח אף פרוטה אחת, והיבף תוך כדי דבור הם מוסיפים גרה ועוד גרה. ואחדים מהם עוד מרבים להוסיף עליהם. ואלה העומדים מרחוק מחמת דחק המקום דגשת, מרמזים בעיניהם לאכר מרחוק ומראים לו אות באצבעותיהם כמה הכ מוסיפים על דמחיר. ומה מהוה ריב בין הקונים, המבזים ומקללים איש את רעהו בלולולים גסים ובקללות נמרצות: „יכנס הרוח באבי אביך!“ — „ממור, שקרן, גנב, רוצח!“ — צועק האחד ומרים את אגרופו מול פני רעהו. והשני מכפיל ומשלש את הפסוק עד הדור העשירי ומרים את ידו אף הוא... בינתיים בא ליזרל מרקר על משענתו במהירות רב, ומכלי דעת שרש דבר המריבה, הוא מהערב בין המתקוטטים, ממליץ ומפשר, מצדיק ומרשיע, צועק ונובח! הכל בהעלם אחד. ואף שאין איש מסתכל בו, אין שומע את דבריו ומבקש מליצתו, בכל זאת בשנשלם הקנין — יהיה מאיזה צר שיהיה קופץ ליזרל בראש והובע את שכרו. באופן בזה מטיל — או מוטב מקפץ — ליזרל כל היום ברחובות קריה ומשהכר מכל מה שיאנה המקרה לידו, כהותר או נאסור, בצדק או בחמס — אחת הוא לו. רגיל הוא לומר: „הטשא ומהן יכול להיות מרפה, העיקר שהריוח הבא לצלחת בשר הוא.

על החשבים ועל הממשלה התומכת בידם, הם קוראים לעמו של ביסמרק, להראות כחו הגדול באחדות. — בחדש ספטמבר יהיה חנכת מסה"ב הגדולה סדמשק למכה. השולמן חושב לו זאת לתקן גדול.

על המצפה.

כל אחד לעצמו.

מעשה השמטת הקרקע מתחת רגלי יהודי גליציה נעשה עתה בשקידה. מכה אחרי מכה יבוננו שכנינו, לא מתוך שנאה, אלא בחפצם להטיב לעצמם. אבל מה לנו אם מתוך שנאה או שלא מתוך שנאה, אנחנו הלקויים והכואבים. והרע מכל הוא, כי רק היחידים מרגישים ולא הצבור ויחיד אינו יכול לעשות מאומה נגד צבור של צוררים, העובר בעצה ובהחבלה. על אבדן הפרופינציות לא נוריד דסעות הרבה, כי באלה רק עשירים עשו עסקים טובים בחכרם פרופינציות רבות או גדולות, להחבירן לעניים או לחלק י"ש למוזגים ולפשוט עורם. והחוכרים הקטנים עם המוזגים לא ראו ע"פ רוב ברכה בזכות הנושנה ההוא. אבל הנה התוספות על מס ה"ש. גורל היהודים הפולנים גרם שעסק ה"ש הגדול והקטן נעשה כמונופל להם. ובהיות ה"ש פה "חמר מדינה" יכלו אלפי משפחות לחיות ממנו. עתה רוצה הממשלה מצד אחד להפחית מעט את השברון ומצד אחר להרבות הכנסותיה, למען השתהף בהוצאות המדינות, שאין להן ער בה כסים חזק. וכלל ישן הוא שכל תקון חדש למוטת המדינה גורם נזק ליהודים, שכל יסודות חייהם בנויות על המקרה ועל המסכות שבכל זמן וזמן, וכל שנוי באופני החיים נוהץ את היסודות הרעועים האלה. בעמים אחרים נעשים החקים והתקונים לפי צרכם על יסוד המציאות ואצלנו נעשים היסודות ומהתהו המציאות ע"פ תקוני חייהם של אחרים. ועל כן עד שיסודו החיים הכלליים ע"פ איזה תקון חדש חסר בחיי היהודים היסוד והם נשארים תלויים באויר. טרגדיה היא זאת של עם שלם והצוררים מונים אותנו בגלל זאת, בי פרויטים אנחנו, כלומר נהנים ממה שבינינו אחרים. אלו היה בהם מעט ישר היו רק חומלים עלינו והיו מתכוננים בעריכת התקונים, שלא יהרסו מצבנו עד היסוד, אבל הם מתאכזרים עלינו ובעל כרחנו עלינו לתור לנו בכל עת איזה מקום ליסוד חדש על בסיס סדרי החיים הרים שבכל עת. — עד עכשו היו גורלנו מסור רק בידי הממשלה ומועצת הממלכה, שהן הן עושי החקים ומתקני התקונים. לחמלה עלינו לא ידעו אמנם, אבל עכ"פ ידענו מאיזה מקום יסער הסער עלינו. עתה קם העם הפשוט בגליציה, לקחת גורלו בידי עצמו, בי אין לו עוד כשחון בגדוליו אדירי המדינה. גם המה אינם צוררים לנו, כי רק

למוטת עצמם יתכוננו. והם אינם רואים עוד הצלהם בעשית הקונים בחייהם כרוך שהממשלה עושה. הם רואים הצלהם רק דוקא בהצמיתם אותנו. הרי כך כותב "ידיד העם", ארגנה של "מפלגת העם" הפולני מיום כ"ח יוני: "חובת העם הוא לדרוש מן האדונים בעלי האחוזות, שימכרו כעצמם את העצים ולא ע"י יהודים ואותו הריוח הנשאר בידי היהודים יבול לשמש להרמת הרבות העם. אבל לא רק העצים, כי גם הכואה, מספוא וכל דבר על האצילים למכור כעצמם לאברים ולא באמצעות היהודים החמסנים. עורכי עתוני האצילים צריכים לעסוק בענין הנה בעתונותם, כי העם כועס מאד ומתרגז בראותו, כי היהודים הם "כל ולך" אצל בעלי האחוזות. כבר באה העת שיתעוררו האדונים מתרדמתם נגד היהודים. ישנם כבר בעלי אחוזות, שאינם מוכרים מאומה ליהודים והם ראויים להתלה מצדנו. אלו היו אדונים שאינם מחזיקים יהודים אף בבית מוניה, עלינו להרימם על נס, למען יהיו למופת לאחרים. את זאת נדרוש בכל אופן ולא נשקוט עד שיעשו רצינונו". כן כותב העתון הדמיקרטי המביא השכלה בעם הפולני. וחלילה לנו להשלות נפשנו, כי לא ימצאו הדברים אונים קשוביה. אמנם לא נפעם אחת יעשו הרברים רשם, אבל לאט לאט יכרו אונים. וביחוד בהיות הדברים נאמרים בארנן של העם הפשוט ולא בעתון קלריקלי ואנטישמי. פרנסת היהודים בגליציה תלויה א"פא על בלימה. ומי כהוננו ישים לבו לזה? מה יעשו היהודים בערים הקטנות אם "פריץ" אחרי "פריץ" ישיכם ריקם מלפניו ולא ימכור להם דבר? זהו שדה עבודה לחברת העוזה בגליציה. אבל מזה כפעם אחרת.

תשוקת התחיה בין צעירנו.

תשוקת צעירנו להחיות את העם הישראלי בארץ-ישראל, הלך הולך וגדול, והקבל יותר ויותר הוצאות ממשיות. אין ברצוני לדבר בזה ע"ד "הפועל-הצעיר" בארץ-ישראל, שלשמחנה עבודתו היא עבודה פוריה, כי כבר נכונים פועלים יהודים למאות לעזוב את ארצם בגולה ולנסוע לארצנו הישנה-החדשה, להשתקע שמה ולעבוד עבודות המחיות את בעליהן, או ע"ד החבורים התלמודיים, המתכוננים לעזוב בימים האלה את ארצם ולנסוע לארץ-ישראל, להרים את מצב-המסחר שמה, רק חפצתי להראות על עובדא משמחת אהת, אשר מזה נוכל לראות באספקלריא מאירה איך התשוקה להעבודה בארצנו, הגפף אף את אלה מצעירינו, שעד בה לא התרגלו לשום עבודה בעולם, רק עבדו עבודה רוחנית, או הלכו. סתם בטל כל היום בידים חבוקות ולא ידעו את ערך העבודה: הצעירים בארץ-ישראל, הנמנים על מקבלי כסף "החלוקה" בגולל האונגרי, אינם חפצים עוד לקבל את "הקצבה" של "הכולל" הזה, והוציאו לאור מחברת בשם "קהלת-פינא אשתו אצל שלחן ערוך ואכלו ושתו בתאבון גדול, והנה משרת הרופא בא ומסר לידי ליור'ל מעטפה סגורה. ליור'ל פתח מהרה את המעטפה ומצא כתובה חשבון ערוך על כל ההוצאות, שעלו להצלת אשתו במשך ימי חליה. בקורי הרופא, הסמים מבית המרקחה, הארוחות מהמסעדה, היין, החלב וכל מיני מזונות, שהעניק הרופא בחסרו לאשתו. החשבון עלה בס"ה למאה שקל... גם מכתב קטן היה רצוף במעטפה בכתב ידו של הרופא באותיות גרולות וכולמות, וכו נאמר: על כל החשבון של ההוצאות והשכר הרשומים בזה איך חייב לי אף פרוטה אחת, כי שטר הכסף של מאה שקל, שמצאתי בהסליחה הישנה, בכקשי ניר לכתוב רצפט, הספיק לכל ההוצאות. המכתב היה תתום כהתימת ירו של הרופא: "ר"ו א' ה' ל' ג' ע"ט א' ה' א'ן."

את מעשה נריבתו והכל קדמו לפתחו לקראו לחולים וחנוה פינא חשכה את הרופא למלאך אלקים הנשלח משמים בשבילה בזכות בתה הקטנה, שלא תשאר יהומה עזובה בידי אם חורגת. והשכנות התלחשו, כי רק אליהו הנביא התחפש בבגדי הרופא, בדרכו המיד, להציל את הנפש הכשרה.

אך אחד היה שינא את הרופא תכלית שנאה, והוא ליור'ל הסרסור, שרק בשלו נוחלת, אבדה הקותו, לקחת אשה חדשה עם כסף נדוניא רב... אולם את שנאתו טמן בלבו, ובפיו הלל את הרופא הנריב לפני כל מכיריו אף נשק ידו למו פיו מדי כאו לאות הודה, ונשבע לפניו בכל פעם "בנאמנות", כי רק מפני דחקו לא חש בעצמו לבקש עזר ותרופה לאשתו, כי עני הוא ואין בביתו אף פרוטה אחת. הרופא דפק על שכם ליור'ל בכה-צחוק ולא ענה דכר.

עוד עכרו איזו ימים והחולה שבה בלה לבריאתה, וליור'ל אמר כלבו; מדוע לא אהנה גם אנכי עכ"פ מחסרו של הרופא הטפש הזה? ובכן התחיל להתקרב לאשתו ולחנוף לה יארתה יחד אבל ושתה משוב המאכלים על ידי השפעת הרופא. בערב אחד ישבו ליור'ל וחנוה

יעקב", שבה המה מתארים את חיי הבטלה שלהם ושהמה מואסים בחיים כאלה, לפשוט יד ללחם חסר בעצלהים כזקנים וחולים. צעירים כמונו — כך המה מטעימים בהמחברת הנ"ל — היכולים ורוצים לעבור והמרגישים די כח לזה העורר "קצבה" רק געל-נפש בלבם". לפיכך מבקשים הם מאת אחיהם כאינגרן, שייסדו "חברות של מניות", לקנות "קולוניות יהודיות" בארץ-ישראל בשביל הבחורים האלה, שילבו אחרי האת והמחרשה, כאכרים פשוטים ולא יהיו אנוסים לנפול למשא על אחיהם באונגרו ולחיות מ"קצבות". זוהי הדרישה של אלה הצעירים, כאמור, שלא הסתגלו מעולם לשום עבודה, רק חיו חיי בטלה. בהצעד הזה של הצעירים, שקבלו עד כה "קצבה" שמנה — כי "הכולל" האונגרי עשיר הנהו — רואים אנו את תשוקת "התחיה" של הכחוח הצעירים שלנו, שאפילו בלי אנימציה ובח דוחה מבחוץ מתעוררים המה בעצמם ודורשים ספוק אחר לחייהם הבלכליים. זוהי עובדא שצריכים אנו להיות שמחים עליה, כי באמת תקופת-הרינסנס בעמנו היא התקופה הנוכחית, וכי מה שאומרים וכותבים הצינים, בי יש לצעירי-עמנו נענועים לעבודה בארץ-ישראל אינה פראזה ריקה, כי הרי דרישת הצעירים בכלל-האונגרי מעידה על זה. מענדיל קארפף.

מה "מזרחי".

חברינו לדעה:

בקה"ק "על המשמר הברים" הראינו את גדל הנחיצות, שיהיו לה "מזרחי" שוקלים רבים. כי כחה של כל מפלגה הנרל ברבות מספר הצירים באי-בחה. — מעתה באים אנחנו, להעיר אתכם, אשר כפי החלטת הקונגרס האחרון תהי רק לאלה מהשוקלים הזכות לכחור ולהבחר להקונגרס, אשר שלמו את השקל לפחות שתי פעמים רצופות. לכן מבקשים אנחנו מאת כל החברות המזרחיות וממורשינו, בי יתעמלו בכל עוז לבקש שקלים מאת כל היהודים החרדים המודים בפרוגרמה שלנו, למען תהי לאל ידנו להגן על צרכינו הדתיים ושיאפותינו הפרטיים ביהר שאת. גם נבקש עוד הפעם מאת חברינו לדעה בכל המקומות, אשר אין לנו עוד שמה מורשים, כי יפנו אלינו ונשלח להם שוברות לקבלת השקלים. ומבקשים אנחנו גם מחברינו לדעה במקומות באלה, אשר לא יוכלו לפעול בעצמם למוטת ה"מזרחי", כי יואילו בטובם לכתוב לנו את שמות חברינו לדעה עסקנים אשר נוכל לפנות אליהם. גם נהבכד להודיע את כל חברינו לדעה, כי כבר הופרו המבשולים, אשר נתנה ההסתדרות הארצית על דרכינו במסירת השוברות לגבות שקלים לידינו. ומעתה נקבל את השוברות ישד מהלשכה המרכזית מקלן.

בעד גליציה ובוקיניה בקולומיא.

לפנות אלינו ע"פ האדרסה:

Ostias Fadenhecht, Kolomea.

סניאטין. בראשית שבוע שעבר היתה פה בבית חברה "עזרא" אספה תחת יד הרב ר"ר יוסף מנחם זינרייך מפה. אחר פתיחה האספה דבר היו"ב ע"ד מטרת ה"מזרחי" ושיאפותיו וע"ד ישיבת הער-הפועל של לשכת המזרחי בקולומיא. והסכיר את נחיצות יסוד אגורות מזרחי בכל עיר ועיר. התעוררו וכוותים פביין החברים ונבחרו לפי שעה חמשה אנשי הועד והם, מר פנחס לניץ, מר משה פיער, מר אברהם כ"ץ, מר בן ציון טייבער, ומר חיים געלער. האספה ההליטה שכאשר תהכונן האגודה ומצבה יהיה איתן, הקבע עתים גם למקרא פרקים ושעורים בחקירת דברי ימי ישראל וגם בדיעות הספרות ופרקים ע"ד הצינונית. — ביום ב' שבוע העבר הוחג פה חג פירת חברנו הנכבד ר"ר יוסף מנחם זינרייך, שעזב את עירנו לרגלי חתונתו. נשמעו נאומים קצרים, הורמו כוסות אחר ברכת הפרידה נסגר הנשף בתקוה

שובה, שחברנו יעשה ויפעיל בעד עמנו לא פחות כמקודם. אנחנו חברי המזרחי מכריזים את הרב בכרבת מו"ט והצלחה. חיים געללער.

מהעולם הציוני.

חברת נדבות ויתים. חברתנו „נדבות ויתים“ שמטרתה לנטיע על אדמת ישראל עצי פרי וביחוד זיתים, שא"י בריכה בהם מאן, מודיעה בזה את חכירה ונדבנות, כי המטעים, שנשתלו עד כה, התפתחו יפה. על הקרקע, שנהן מר גלדברג, מוויילנא לחברה, נשתלו בשנה שעברה זיתים על שטח ק"י דונם. הנטיעות עזו יפה כל כך עד שאפשר היה כאביב הזה להכריכם. בלוד יסדה החברה בית למוד מטע עצים, שמטנו יקחו את המטעים לנטיעת יער הרצל. גם מצב ביה"ס הזה משיבוער ציון. לתכלית הגדלת התעמולה בהזרנתו ומשלוח השוכרות כמיעדם תמנה הח' פקיד מיוחד מח' אקטובר, כי פקיד מחלקת פלשהינה לא יכלו להשלים את העבודה הזאת.

בשם ועד ה' נדבות ויתים א. ורבורג.

חברת הבנת האדמה. ועד החברה הזאת Land Development Company מודיע, כי עבודתה בא"י כבר התחילה. האגרונום ברמן בא לא"י בלוית יהודים עובדי אדמה והלך לדליקה במקום יציאת הירדן מתוך ים כנרת והיא מכין הכל ליסוד המושבה החדשה, שעליה להיות למופת. כאשר אך יבא הרשיון מן הממשלה לננין בתים יבנו את בתי העבודה. בשנה הראשונה יורעו דגן על שטח אלף דונם. כאשר יגמרו הרפתים והגדרות ויאסף המספוא משדות אחדים יתחילו לעסוק גם בגדול מקנה צאן ובקר, כי המקום אצל ים כנרת והירדן מכשר לזה מאד. במים הרבים אשר שם ישמשו להשקות גני אילנות וירקות. כל אחינו האמידים, שלא רכשו להם עדין מעיות מהחברה רבת התקיה הזאת ימהרו נא לרכוש, לתת האפשרות להח' לבצע את אשר קבלה עליה. כאשר יהיו האמצעים החמרים כיד הח' יש לקנות, כי הובל לעשות גדולות בעתיד קרוב בהושכת עניים עמלים יהודים על אדמתנו. מחיר מניה אחת לישראל שמרילינג, כ"ד כתרם ורכע או כ"ה פרנק ומחצה. באוסטריא נמכרות המניות במקום קבוץ הקרן הלאומית Sammelstelle des Jüdischen National-fondes, Wien IX., Türkenstr. 9 או אצל ר"ר שמואל ראפאפורט 33 Sykstuska Lwów.

בשם הועד המכין א. ורבורג.

מכתבים מערי המדינה.

קראקא. ביה"ם העברי לעם, שהורחה ולידתו עלו בקשוי כל כך, חי וקים סוף סוף, למרות כל העוכבים והמכשולים ודוקא בשכיל הכבודות של הכנתו יש לקוות שיפרח וישתגשג, לא כביה"ם התיכוני, שבן לילה צמח ובן לילה אכר. ביה"ם הזה יהיה ביה"ם טבעי לצורך כל יהודי, אשר בו ילמד הילד ע"פ שמה טבעית נכונה את כל הלמודים העברים ביחד עם הלמודים הבלליים של ב"ס לעם. המורים נבחרו מן המבחר, כחות ראשונים, המקום אין טוב טמני, הלא הוא התיבל הגדול, שבו היתה עד כה מועצת הקהלה (פאָדבועזיע 4). עתה יחסרו רק כחות חמריים, כשרם יצא ביה"ם אל הפעל לא רצה הועד להניח משא על אזרחי עירנו. עתה יאמר הועד אל כל איש עברי הרוצה באמת בבי"ם עברי משוכלל כזה: אנחנו עשינו כל אשר בכחנו, עמלנו הרבה, השתדלנו, נועצנו, לא חשכנו כל עמל ובל קרבן מנפשנו. עתה הא לכם דבר נגמר ועשו גם אתם חובתכם. הסתפחו כל אחד אל חברת ביה"ם, לתמוך בו בתדירות ושלחו את ילדיכם שמה, לגדלם לתורה ולדרך-ארץ. והו סדר הלמוד העברי למתחילים: 1) הדבור העברי ע"פ שמת החסתכלות: אברי הנוף, כלי ביה"ם ותשמישו

פעולות תדירות, שיחות וספורים, שירים ומשחקים. 2) קריאה ע"פ השמה הקולית בעזרת א"ב ממלמלת או ע"י הבהבה על הלוח. 3) ספר בקרא. חנוכים בקריאה ובבתיכה, שיחות וספורים. שירים ומשחקים. 4) למודי הדת: מודה אני, ברכות הנהנין, ההגים והצמות, אנדות וספורים ע"א גדולי האומה. — שבר הלמוד מאה בתר לשנה. לפנות לע"ע אל מר מ. פאס בשוק הראשי 13 או אל מר פ. לנדא ברחוב הקראקאי 32 או אל מר וויינשטיין רחוב סיענא 1 או אל מר א. גינציג בפדגוגיע.

קראקא. כמקרה שקרה לארבעה גדולי ישראל מכבד, שנשבו בקירואן ונפדרו בספרד ובנו שם בית נאמן לתורה ק"ה לד"ר יוסף זליגר. הוא שב לאירפה, לחזק את ה„החכמוני" בא"י והנה סככותו מעריציו, להפך את קראקא לירושלם קטנה. הם מיסרים חברת „בנת" לתכלית הרבצת תורה וחכמה על מהרה הקדש וכבר נבנהו קרוב למאה חברים וכנראה ירבו למעלה, כי הרכ הזה עשה לו שם בדרשותיו ולמודיו בשנה שעברה. לע"ע שכ ללמד בכיהמ"ד „בני אמונה", אבל הם אומרים ליסד ביהמ"ד מיוחד, מרכז לחרדים נאורים. בשבת שעברה החל הלמוד. סרר הלמודים הוא: ביום א' עין יעקב, כב' ספורי הנביאים, ג' רמב"ם, ד' נביאים אחרונים, ה' חובת הלכות, ו' בשבת פרקי אבות. הלמוד ביום א' בשעה ז', ביהר ימות החול אחרי הפלת ערבית. כש"ק כחצי החמישיה. מרנוב. ביום ה' לח"ז חגג נשיא קהלתנו מר יוסף משלר את חג חתונת הוהב. החוגג, החכיב פה מאד בעבור רוב המיב שפעל בקהלתנו, קבל ברכות מכל שדרות עמנו. כל פרנסי הקהלה עם חברי ביד"צ הלכו אל בית ההוגג לברכי. משנתו הד"ר עדוארד רפפירט נשא את הכרכה בשם המועצה ותאר את כל אשר פעל ועשה החוגג לטיבת הערה והביע את הכרכה שיוכה להקדיש עוד ימים רבים לעבודת הצבור. אחריו דבר הרב הראשי הח"ג ר"א שנור, שברכהו בשם הקהלה. נהדר היה המראה כבוא פקיד החוגג ופועליו כמחנת הקימור שלו, שמונים איש, להביע רחשי לבם לניתן לחמס. במעט כל החברות שבעיר שלחו ציריהן לברך את נשיא הקהלה. והחברה „יד חריצים" שמתהו לחבר-הכבוד שלה. השמחה כעירנו היתה כלליה, כי כל היהודים פה היגים לו תודה, כי כאב נאמן הההלך בל ימיו עם אנשי קהלתו, בשנה הזאת נחתך פה ביהמ"ד החרש, שהוא אחד בתי הכנסת המפוארים באוסטריא. הגנו מכרכים את החוגג כשיבה טובה, שיוכל לעסוק עוד הרבה בצרכי הצבור כמו עד כה. כע"ב.

מכתב מארץ ישראל.

לוד. כ"ג סיון. אתת"ט (תרסח).

עוד עירה אחת בפרק הקרוםפונדציות מערי ישראל. אבל לא ביהר ערי ישראל תהיה העירה לוד, אשר ממנה אני מתחיל שורה של קרוםפונדציות המידיות; את כל הערים בפרק החדשות אתם מכירים לא מזמן תחית העם, כי אם מהתקופות של חיי הגלות, ולכן אין העירות האלה מביאות לכם בחדשות שלהן, כמאורעותיהן רק צער, עגמת-נפש; פה ההנפלו על יהודים, פה המצב הרוחני שלנו כשפל המצב, פה המנהיגים כך וכך רעים וחמאים ועוד מקרים של אי-נעימות, המביאים בלבך, הקורא, הרבה הרבה דאגה, עצב, וגם — יאוש... לא בן העירה החדשה הזאת, שאת שמה הנכס רואים עתה בפעם הראשונה בראש קרוםפונדציה; אותה הנכס יודעים לא מהגלות, כי-אם מתקופת התחיה, מהזמנים, אשר חיינו עוד חיי עם, מהזמנים שהיתה עיר של כנישתות, ישיבות, אשר בהן פעלו תנאינו ואמוראינו להחיות את נשמת העם העקרי, וישקוהו עם החיים, אשר בו מוצא העם את מזונו, לבלתי גוע ולהאסף. זוכרים אתם כמח את לוד גם בתור עיר-מסחר, אשר סוחריה, הידועים בשם „תגרי-לוד", מפורסמים בתור סוחרים חרוצים ואנשי מעשה, מקנה יקנין. ומתקופות הגלות, שהקפיאה את העם, שהגלידה את רמו, נשמתו, ולשד חיתו, אינכם

יודעים אותה בתור עיר יהודית, והנה זכתה לוד, שגם להבא לא השמעו על אדותה רק כה ששמעתה על-אדותה בעבר, על-אדות תורתה ודרך-ארצה, שידיעת שהיה; משכחת גלות ומביאה רק — הקוה!...

את דברי אדות לוד הערבית, העיר בעצמה עם הגרניה הנושבים, שוקה היותו גדול ככל הארץ, אעזב למכתבי הכאים, עתה אדבר רק על אדות פרורי היהורים, אשר נכנו מחויצה לה כימים האחרונים, אשר הם יהנו לנו מה שהיתה לנו לוד שלפני אלפים שנה — מרבץ של תורה ושל דרך-ארץ, של עסק ועבודה. בזה אספר לכם ע"ד בית-הספר לעבודת האדמה „קרית ספר" ובית החרשת הגדול של חברת „עתיד", שעל יד העיר הזאת.

על-אדות בית הספר „קרית ספר" כמח שמעתם ושמנו אינו מוזר לכם וכן מטרתו ושאיוותיו. אולם יען נפתח עתה בית-הספר הזה, אחרי שנפקסה פעולתו לזמן מה, הנני רוצה עתה להקדיש דברים אחדים על-אדותיו. בית-הספר הזה נפתח בשבוע שאחרי חג מתן תורהנו, אחרי שוב המנהל, האדון י"ר אל בל קינד, ממסעו הקצר, שעשה בארפה לרגלי עניני בית-הספר וביא אתו יסויות חדשים וכחות חדשים לבלכול הבית הזה ולקיומו.

ואין כל פלא אם נדיבי העם שבתפיצות הגולה, אשר עבר בהם המנהל, כעשירים כעניים, הראו כל אחד לפי יבלתו, את חכתם למוסד הזה כזה שהשתתפו בעזרות ממשיות של כסף, ואחרים התנדבו לשלם בעתים הקבועות סכומים מסוימים לבלכלת נער או נערים אחרים עניים, שיוכלו ללמד בכיה הספר הזה ולהתחנך בו — כי הצעתו של מר בלקינר מיסרת הנה על הלמודים הרבים מתוצאות הנסיונות של משך חצי יוכל השנים של קיום הישוב. כי ראה ראה מר בלקינר זה [ששמו ירוע לכל המתענינים כישוב בתור ראש של חברת הבילויים" של שנת הרמ"ב] איך היתה התפתחות הישוב, לעיניו נולדו כל המושבות, בעיניו ראה את כל הסבות, אשר מנעו את הישוב מלעשות את הצעדים, שהיו צריכים להעשות. ראה ראה, כי „העם הזה, אשר נתק מארץ מולדתו זה אלפים שנה ויתרחק מעבודת האדמה כמשך כל ימי גלותו — העם הזה לא כ"כ בנקל ישוב לאחו כאת ובסחרשה, ואם אמנם הראו לנו הנסיונות, כי אין דבר עומד בפני הציון, כי אפשר לנו להגיע אל המטרה, אשר הצננו לנו, אבל ביחד עם זה הראו לנו אלה הנסיונות — גם את הצד הקשה שכשאלה הזאת.

„דברי ימי הישוב הראו לנו כאמת, כי לא כל הרוצה ליטול את השם אכר ייתי ויטול, למען היות אכר צריך ללמוד כראשונה לעבד ולהתרגל לחיות חיי אכר מהילדות, ואם רואים אנחנו אכרים אחדים כא"י שהצלחו — הלא נראה נ"כ בכמה קרבנות עלה להם הדבר הזה, בעת אשר איש, שמילדותו הוא מחנך ומרגל בחיי האכרות, מומחה בכל ענפי העבודה הדרושים לאכר לדעת, היה מצליח בהרבה פחות עמל, תלאה וקרבנות כאלה. על כן נחוצים איפוא בתי ספר כאלה, אשר יהנו לנו אכרים, שיחנכו בהם מילדותם, מרכותם — מהעת שעוד לא התכברה בהם הנטיה לחיים אחרים — לעבודה הזאת ככל מקצועותיה וענפיה וכתנאים המיוחדים של העבודה והארץ, וגם — שהשפה העברית תהיה שפתם המיד, בכיה הספר, בעבודה, בשדה, במשחק, באכילתם ובכל מהלביהם, למען אשר יהיו אכרים אמתיים וככל וטובים וגם — עברים אמתיים כאפן כי ככל הפרטים יהיו האכרים האלה רצינים ומוכשרים למטרתנו. העקר מלמדים את החנוכים בכיה"ם את העבודות הנחוצים להאכר לדעת, בכל ענפיהן, כשדה תבואות, כגן-ירק, ככרם בנטיעת כל מיני עצי פרי ואילנות, בגדול צאן וכקר, עופות, דבורים ותלעי המשי, וככל אשר יעשה האכר וחי בהן, וארבע שעות כיום לומדים אתם את הלמודים הנחוצים לאכרים לדעת בתור אנשים, יהודים ואכרים, ידיעת תורתנו ידיעת שפתנו הלאומית; ידיעת דברי ימינו מראשית היות ישראל לגוי עד הזמן האחרון, שידעו להוקיר את נביאינו חכמינו גבורינו וכל קדושינו, ידיעת ארץ ישראל.

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

ספר יהושע של השמרונים.

מאת ד"ר מ. נסטר - לנדון.

בפעם הראשונה נהגלה עתה ספר יהושע של השמרונים. (כידוע אין להם מכל הנ"ך רק תורה) בסוף ימי המאה המ"ז לנוצרים בא הסופר סקאליגר בדברים עם השמרונים אשר במצרים והשיג מיריהם את לוח השנה שלהם וספר דברי ימיהם, שנכתב במאה הי"ב בלשון הערבית וכו' נזכר ס' יהושע. סקאליגר עמל להשיג גם ספרים עברים מהם, שנזכרו כמכתבם אליו. אבל עכרו שנים עד שהשיג מכתב שני, שבו דחו את בקשתו, יען נודע להם, כי הוא נוצרי. מאז עכרו שנות מאות וחכמי הנוצרים רצו להוכיח, כי מעולם לא היה לשמרונים ספר יהושע עברי וזה שנזכר בדברי הימים הנ"ל הוא ספר דומה לזה כשפת ארם או שקר הדבר. אבל הספר נמצא. בהיותי בשנה שעברה בארץ ישראל בקרתי את השמרונים בשכם. הכהן הגדול שלהם, יעקב בן אהרן, נתן לי מתנות כדברים של מה בכך ובתיכם גם ספר דברי ימי השמרונים מיום בוא בני ישראל לארץ כנען עד היום הזה, שהוא עצמו מחברו. גם מידי גבאי ביה"כ קניתי כתב יד עתיק. כאשר שבתו לנדון, בקרתי את הספרים ומצאתי לתמהוני, כי הספר, שקניתי מידי הגבאי, הוא ספר יהושע, שאמרו עליו, כי איננו כעולם או אכר; וספר דברי הימים של הכהן הגדול גם הוא מכיל בראשיתו כל דברי ספר יהושע שהוא כלשינו. ערכו הגדול של הספר הוא יחוסו לספר יהושע אשר כתיבתי הקדש. הספר הזה נכתב לכל המאוחר כשלש מאות שנה לפני חרבן בית שני. הספר מתחיל אחרי מית משה כס' יהושע שלנו ומספר כניסת ישראל לארץ תחת יהושע ואלעזר הכהן, שליחת המרגלים והצלחת ע"י רחב, יבשת הירדן, גלוי המלאך, כבוש יריחו ויתר חלקי הארץ עד סדר חלוקת הארץ. משם ואילך שונה הספר לגמרו. תחת שם ספר יהושע שלנו מאריך כסדר החלוקה בפרקים אחדים מקצר הספר והוא ומסלקו כפרק אחד. ספור בנין המזבח של בני ראובן ובני גר בעבר הירדן חסר פה לגמרו. ותחתיו יש פה ספור מלחמת מלכי ארם תחת יד שובך ביהושע והמלך נוכח, שמשל בימים ההם על שבטי ראובן וגר וחצי שבט מנשה, בא לעזרת יהושע. קוסמים עורו את שובך והקיפו את יהושע ואת מחנהו בשבע חומות כרול. פינחס הכהן, שהביאו המלך נובה עם חילו, תקע כשופר וחומות הכרול נהדפו כקורי עכביש. הדברים הכפולים שבספר יהושע שלנו חסרים שם. פרשת המילה חסרה וכן הפסוקים על אדות עמידת השמש והירח, ולעמית זה מאריך ס' יהושע שלהם

בחפזים. — וכל אלה מהסוג הזה אינם מאומים עוד כ"כ; ישנם עוד אחרים בכלל כלהי כשרים. החולים יחדלו לבוא אם לא יקבלו את הצלוחית של מפות-הרפואה שלהם. ההכנסה מתדלדלת; והאות-הבצע, המצוקה, תכריח גם את ה"כלתי-מאמין" לכתב רצפמים — החולים החלים לבוא. הם רוצים להיות נתעים בשוא. סבורים הם, שכלי מדיצינה אין רפואה אפשרית. אנחנו הרופאים היינו כ"כ מרבים כשבחו של כח הרכלה אשר בבית המרקחה, עד שהאמינו לנו. ועוד היום אנחנו מוסרים שירי-תהלה לכחנו המדומה. כל גליון של עתון מדיציני מביא פרקי שבחים על אמצעי-רפואה חדשים וישנם רופאים הקוראים זאת מבלי לצחק! — בלכת איש אשר דין ודברים לו, אל עורך-דין, לא יכתוב לו מה ואיך עליו למעון, הקהלה לא תחכר למסיף שלה את דרשתו והתלמיד לא ילמד את מורהו. אבל אנחנו הרופאים תלויים ברעה כל אשה זקנה. כך כבר הגענו עד הלום, שלא אנחנו מרפאים, אלא כל הרש, שומה וקטן הבא לדרש בעצתנו, מתרפא לפי דעתו הנכערה ורצונו הוא. והטבע היא סבלנית ומרפאה גם בלי אמנות-מרפא!! — רופא אחד המשתמש במדיצינה גם מבלי האמין בה, נתן לי את הנמוק המזור הזה: "כתיבת הרצפט היא מין לחישה (Suggestion), מין שמת-רפואה פסיכית. החולה מרגיש נחומים ונרגע בידעו שיש לו מפות-רפואה וזה נותן בו כח להבליג על מחלתו". אולם לאמת יש ערך יותר חשוב מאשר לשקר. בה עישים צערים קדימה. עכשו הנני אליך משען הכערות: «Ut aliquid fiat!» (למען יעשה דבר-מה!) כאשר יחבל ילד את בשרו ותעלה לו חבורה והאם קוראה לרופא, או בהראות הסובא את לשונו או בהתאונן אשה וקנה על נולתה, או יערים הרופא בשפתיו לאמר: «Ut aliquid fiat!» והוא מוכל את עשו לכהוב אותה המלה המביאה רוח והצללה. הלא יודע הוא היטב שהכל יחלף מאליו, אך לכל יודע הדבר!..."

הפרופ. פרפרט אומר: "מדי שנה מחליף בהמ"ר הזה את שמתו. יש שבכית-מדרש אחד נוהגות שתיים או שלש שמות בבת אחת. בין הרופאים, שיצאו מבית מדרש אחד, לא ימצאו ארכעה, שיהיו ברעה ובעצה אחת כעמדם על יד ממת החולה. אם תפקידו של המדע הוא להדריכנו אל תוך החיים, איזה מין מדע הוא ההורף את כל אחד ממעריציו לדרך אחרת? קצה נפשי מאד במדיצינה וברופאים המשתמשים בה. מדעכם נעשה לאנרכיה ומשלח ידכם נמצא כמצב הירידה והאפיסה. יכלת וכה-הנגוד אין ככם והדחה היותר קלה הכלה אתכם לגמרי. יודע אני את מסחרי היכל קרשכם... הנני מדכר

ברגשי אהבה וכבוד הנני מברך מעמך לבי
 במו"מ את ידידי מר אנטשיל סאנענבוים מראזווארוב
 לחתונה. ליב פערניץ — אולאנוב.
 בלב מלא ניל הננו מברך את דודי מר שלמה
 ריש לארוסו את מ' גיטל מעלער מבלאשוואצע במו"מ.
 מו"מ לבל המשפחה.
 צבי ריש — סמרעליסק.
 הנני מברך את ידידי מר שלמה ריש לארוסו
 במו"מ. ברוך נעביל.
 ברגשי כבוד הנני מברך במו"מ את מ' פעסי
 קאסווינער לחתונה עם מר יוסף הירש מסמאניסלב.
 צבי קראמער — ברארשין.
 במו"מ אביע לידירי מר זיסא ווייצמאן ורעיתו
 בכרארשין לחתונה בנם מר גוסמאו עם מ' מאני
 בערנפעלד מטיסמיעניץ. צבי קראמער.

הנני מברך במו"מ את ידידי מר משולם מינצ-
 מער — מקניאזע לחתונה בתו מ' גיטל עם מר יצחק
 עפשטיין מזבולוטוב. פינחס לעניץ — סניאמיץ.
 מלב מלא גיל ואהבה הננו מברכים את ידידנו
 המכהן בתור גזבר בבית תפלהנו זה כמה שנים
 באמונה מר חיים הלוי באק לביאת בנו מר לוי תחת
 צל אפריון עם מ' עטמי מארדער מלאנצוט.
 יעקב טהורנהיים, אהרן יצחק וגיטל יצחק אבענד —
 יארוסלב.
 הנני מברך מקרב לבי את דודי הנכבד הגביר
 מו"ה אליהו צבי פריעדמאן בוויעלימשקא לחתונה בתו.
 שלמה בערטרס — זאוואי.
 במו"מ אכרך את אחותי מרה לאה בכואה בבית
 האירוסין עם מר ישראל קארנער ממישלעניץ.
 יחיאל זאמער — דעמביצא.

אפריון ובמו"מ יטמי להאיש היקר מר משה
 מאזעס לחתונה עם מ' חנוה מו"מ להוריו.
 אליעזר מענדילזאהן — רוזע.
 אנכי מברך במו"מ את ב"ר מר אהרן משה
 פאקארד לחתונה עם מ' חיה רחל שעכטער.
 אהרן משה בודק.
 מעמק לבי אני מברך במו"מ את ידידי מר
 אהרן משה פאקארד לחתונה עם בת הג' מר שמעון
 שעכטער מראזוואלוב. שמריה שטיקלער.
 הנני מברך בחכה את יד"ג הרב הר"ר יוסף
 מנחם זינריך לחתונה. פינחס לעניץ.
 הנני מברך במו"מ את מ' לאה הירש מוויזניץ
 לארוסה עם מר יעקב שערל מכערהאמעט וגם את
 מר ישכר הירש וז' אברך במו"מ לארוס בהם.
 מנחם מענדיל פאפעלניקער מלוקאוועץ.

בית מסחר הספרים.

J. GERSTENBLÜTH, Kolomea
 ממציא לכל דורש ספרים מכל המינים
 מהספרות הישנה והחדשה, ספרי חנוך
 ולמוד, הוצאות "תושיה", "אחיאסף"
 "מוריה", "לבנון", "האור", "איזראעליט",
 ספרי זרנון הוצאות שונות, ספרי רומ"ל,
 חומשים, משניות, ש"ס; מליתים הפילון,
 מזוזה ציצית, הכל מוכן אצלי תמיד.
 חברות הקונות ביבוליתקאוא ומורים
 בבתי הספר העברים מקבלים רבט הגון.
 כל הבאים אתי בבית מסחר יפיקו
 ממנו רצון.

כשרה זעלכווארעץ פאבריק

A. Finkelstein, Lemberg,
 Gotuchowskipl. 2

ליעפערט אלע סארטען זעלכווארען, בעסמע
 כשרה דעליקאטעסע; די פאבריק איזט
 מיט דען מארערנסמען בעהעלפען איי-
 געריכטעט, ווי עלעקטרישע קראפט
 א. ז. וו. אונד ערצינגט
 נור פרימארוארע.
 די איינציגע וועלכע מיט הכשר הגאון
 רשכבה"ג ר' יצחק שמעלקעס האכד"ק
 לכוּב פערזעהען איזט.

יצא לאור

מאגרות החיים

ארבעים ואחד ציורים ותמונות
 ממחזות החיים
 מאת יצחק פרנהוף
 הספר נדפס הדר על ניר רגל.
 נמצא למכירה במספר מסוים
 ומצומצם. — מחירו בתר אחד, עם
 המשלוח עוד 5 הלר, בכסף או במרקאות.
 להשיגו הכף אצל המחבר:

Isak Fernhof, Stanislau.

למור"ם ולמחברים

הרוצים כעת להוציא לאור סידורי
 תפלה עם פירושים, הואילו פנו
 אלי ואדפיסם כעת במחיר נמוך, כי עתה
 שהנני מדפיס את הסדר שפה ברורה
 היא שעת הכושר להיות ביבולתי להזיל
 מחיר ההדפסה מכפי השער הקציב בכל
 עת, וכל הזריו יהי' רזין ונשכר!
 מכבדים יהושע צבי ווילף.
OSIAS WILF, Lemberg,
 Sonengasse 27.

Newyorker Germania

LEBENSVERSICHERUNGSGESELLSCHAFT.

Versicherungsstand am Schlusse des Jahres 1905 . . . . . K. 539,686,228.—
 Stand der Activa laut Bilanz Ende 1905 . . . . . „ 176,528,370.—
 Einkünfte von Assekuranz Prämien und Zinsen 1905 . . . . . „ 30,748,986 —
 Uebersthuß vom Jahresumsatz . . . . . K. 2,215,336.— } „ 13,934,003.—
 Reserven v. früheren Jahren für Dividenden „ 11,718,647.— }
 Folgende Vorteile bietet die Newyorker Germania ihren Versicherten:
 1) Sie gewährt die ersten Dividenden schon nach Ablauf des ersten
 Jahres; 2) die Polizzen behalten ihren Wert nach 3 Jahren der Ausstellung
 sogar wenn die Versicherten durch Selbstmord oder Duell starben, und
 auch in Fällen, in welchen der Antrag objektiv falsche Deklarationen enthält;
 3) Reisen um die ganze Erdkugel unterliegen keinen besonderen Prämien;
 4) ebenso brauchen im Kriegsfall die zu den Waffen Berufenen keine beson-
 deren Prämien zu zahlen; nach 3jähriger Versicherung kann der Versicherte, bei
 Einstellung weiterer Entrichtung der Prämien, über die Polizze frei verfügen,
 gemäss der in der Polizze ersichtlichen Instruktion.

General-Agentur für Westgalizien

Sigmund Gleitzmann, Krakau

Jasnagasse 5.

Agenten unter günstigen Bedingungen gesucht.

ERSTES SPECIAL-HAUS von ECHTEN

GRAMOPHONE-PHONOGRAPHE

Engros & Endetail

JACSEF WECHSLER

KRAKAU und WARSCHAU

in Krakau, Grodgate 71.

ריעזיגע אויסוואהל פאן יודישען אונד העברעאישען
 לאטטען. — עכטער קאנצערט-גראמאפאן מיט די
 מארקע „שרייבענדער ענגעל“ זאמט 10
 פלאטטען נור 35 פלאַרין. נייעמאנד זאל ריעזע
 בעסטע געלעגענהייט פערזוימען.
 פרייזקוראנטע עט הויפטפערזויכניסע אויף פער-
 לאנגען גראטים אונד פראנקא.

מהות המוסר

מאת ישראל סירקיס

המחבר העברי הזה סלל דרך חדשה
 בפילוסופיה והוא מגלה תעלומות חכמד
 במסתרי נפש האדם. הוא היפיש כל רז.
 הסבות, שגרמו את הדעות המוסכמות
 בתורת המוסר של סדר החברה. היא
 מהפך את כל השקרים המוסכמים ומעמידם
 על אמתתם, קורא לכל בלל אנשי בשמ
 האמת ומראה מקורו. המחבר הוא פילוסוף
 עמקן ובכ"ז בעל סגנון פשוט ומוכן לכל
 בכל פרק ופרק הוא מגלה המון אמתיות
 מפליאות ומחכימות. ספר כזה לא נכתב
 בתובנו זה מאות בשנים. המחבר באוסם-
 ריא נמסר ל"המצפה".

מחירו 1.40 כהרים עם פרטא ע"י
 אהדמיניסטרציה של "המצפה".

יצא לאור בדפוס מהודר:

מחיי הקראים

ציורים ושפוסים, מאת ראובן פאהן.
 (עם תמונות המתבר).
 התכן: א) סיור ברחוב. ב) הקראי האדום
 ג) רחוס מן העדה. ד) המתיהר. ה) רכדוך
 נפש. ו) המתנצר. ז) אבר מדולדל. ח) שאיפה
 כחוצ. ט) מאונס. י) בן. יא) הקראית ושכניה.
 יב) מקרה לא סהור. יג) סבל הירושה.
 ד) משפחה חדשה. טז) באין תכלית. מז) חיי
 טעות. יז) דלדול.
 הספר מחזיק שבעה נליזנות תבנית שמעית
 גדולה, ומחירו רק 1.20 כתר — 1.50 פֿרנק.
 להשיג מן המו"ל:
Mendel Akselrad, Halicz (Galizien)

כהוצאת "אביב" ורשה.

יצאו לאור ונמצאים למכירה:

1) הילך ספר למוד ראשית הקריאה
 העברית (כשיטה הקולית
 והמטעית).

נדפס בשני צבעים. — מאת א. ליבושיצקי.
 מחירו 25 ק' עם משלוח 29; בכריכה
 30 קאפ'.

2) עברית בכתב (מתורה חרשה
 להוראת ראשית
 ידיעה השפה ועקרי כללי הדקדוק
 באותיות הבתב).
 — מאת ל. שאצקי. —

מחירו 25 קאפ'; בכריכה 30 קאפ'
 משלח 4 קאפ'.

3) תורות העברים היסטוריה מצוירה
 לבתי ספר ולמחלמים, בלוית
 4 מפות גיאוגרפיות).
 מאת ש. דובנוב.

החלק הראשון של הספר הזה (ער תקופת
 פרס) נמצא למכירה ומחירו 60 ק'.
 משלוח 10 ק'.

כריכה פשוטה 5 ק'. כריכה יפה 10 ק'.
 כריכה מהודרת 25 ק'. המשלוח בער
 אכס' אחד מכורך 14 ק'. מרקאות הפוסטה
 מתקבלות.

הבתבת לכספים ולהזמנות.

Wyd. „AWIW“, Warszawa,
 Nowolipie Nr. 15,8.

באוסטריא-אונגריא:

L. Fortgang, Kaschau, (Ungarn).

לוהאטשעוויטץ

הנני מודיע בשער כה רבים, כי
 היכונתי פה

בית מוזו

בהכשר נמור תחת השגחה כבוד הרה"ג
 המפורסם ד"ר מאיר יונג אבד"ק
 אונג. ברפד וגם זולתו רבנים גדולי הדור
 שליט"א מחזיקים בידי ויהנו עדיהם.
 ואתאמץ בעזה"י להפיק רצון כל המכבדים
 אותי לבוא אל ביתי.

הק' יצחק אייזיק

בהרה"ג הצ' מהר"פ זצוק"ל.

Is. Singer, Restaurateur
 Bad Luhatschowitz (Mähren).

פחמים וקאנס

ממבראות פרסיות ממוצעים ומוכחרים
 במקח השוה. לקונים בתמידות הנחה.
 המשלוח ממברה, קארלזענען
 ו"פשעמסא" לנאליציא עומד ביחוד
 ברשות בא כח הפירמא:
Carl Königers Sohn
Josef Perlberger, Lemberg.

למוד מרחוק.

הנני מתכבד להודיע, כי הוצאתי של שים ושנים מכתבי הוראה ללמוד השפה העברית מרחוק. המכתבים נותנים את האפשרות לכל איש לסגל לו את השפה העברית על כרית בכתב ובפה. המכתבים כוללים בקרבם: (1) ספור גדול בשלשים ושנים המשיכים מתורגם בשני אפנים; תרגום מדויק ותרגום חפשי ערוכים לשם ולתרגום עברית; (2) 719 הערות אל פקדי הקריאה בדקדוק ובחקר מלים; (3) 997 שאלות בעברית לתרגול הדבור; (4) כל הדקדוק מראש ועד סופו מהולק ב-63 פקדים עם 76 לוחות עם תרגילים. נהוגים והנוכחים שונים; (5) פקדי ספרות בשיר ובפרוזה מעשרים והמש"ה סופרים שונים מן היותר הירשים ומובים; ערוכים לתרגם; (6) 32 תאורים וציורים, שיהות מכתבי רעות ומשפחה; (7) 76 ספורים וציורים עברים, לעברם בהבניות שונות לתרגול הדקדוק; (8) 79 ספורים, ציורים ומכתבים אשכנזיים ערוכים לתרגום עברית לחנוכי התרגום והכנתו; (9) 31 מפתחות לשעורים (83 פתרונים); (10) 8 בהיגות (16 תהלות). תלמידי המכתבים האלה עושים היל להפליא, על זה יעידו מאות מכתבי התודה שבידי. פרנסתם הנני שולה הנם. מכתב לדינא כתר אהר.

S. Walkowski, Krakau, Miodowa 9

APRIKOSEN

Feinste Tafelsorte, täglich frisch vom Baum, pr. 5 kg. Korb franco 3 K. 50. Bahnsendung von 2 kg. franco 13 K.

L. ALTNEU, KECSKEMET, Ung.

ברומניא ובסרביא יבוקש נוסע (ריי-זענדר) למכור בלי כסף ושוה כסף (Chinasilber). כל החפץ במשרה זו יפנה בשאלותיו להפירמא

Jos. Kapelus, Krakau.

פריסקוראנט לכל דורש חנם.

שלום אהרן ראזענטהאל

בעל רסטאורצייא בלבוך רחוב קאזימירז מתכבד להודיע את כל מכיריו ומכירי הנכבדים, כי בראש חדש יוני פתח בית-מלון נהדר מאד ורסטאורצייא ברחוב הקצבים מספר 13. שניהם ערוכים בכל מבישוי כתי המלון המפוארים ובתי המרוח הגדולים ובכל זאת הכל בזול גדול. הסוחר היהודי ההגון מוצא את עצמו אצלי כמו בכיתו כחונ מכירים הגונים. המאכלים נעשים בהכשר גדול וערכים לחיך היהודי הנאמן. בית המלון סהור ונקי מחלאת העיר הגדולה, ע"כ בית מלוני הוא כמרכז ליהודים צנועים וישרים.

החברה "מעני הישועה"

מטרה הח' לתמוך בירי חולים עניים במקומות הרפואה. פעולתה כבר החלה במקומות הרפואה הגדולים. כל יהודי, אשר לו לב רגש, יבין את ערך המפעל ויעזור להוציאו אל הפעל. בזה נבקש מאת אחינו, הבאים אל מקומות הרפואה, שיקבלו על עצמם עבודת הקדש, להיות באי-בחנה בקבוץ הכסף שם ובחוקתו, למען יעשה החסד הזה כהיהר ולא באיסור, בכבוד ולא בבזיון. ישנות כל העושים והמעשים בזה יתפרסמו בדיון וחשבון, שנוציא בסוף הקיץ. הרוצה להיות מורשה החי יפנה אלינו על פי האדרסה:

Tow. »Majne Hajschioh«, Kraków ul. Dietlowska 63.

פחמיאבן

ממכרות אשר בפרוסיה משלח

D. Goldstein, Oświęcim

לעמבערגער

"יודישער פאלהס-האלענדער"

(פיערצעהנמער יאהרגאנג)

רעדיגירט פון גרשם באדער

געפינט זיך בערייטט אין רווק און נעמט ענטהאלטען ליטערארישע ארבייטען פון: ש. י. אימבער, י. ל. בדוכאוויטש, יעקב גארדון, מ. וואנדערווילד, ל. יפה, מאקס נארדון, י. סלאניס, ראובן סאהן, ש. פרוג, י. פערנהאף, י. ל. פרוץ, ד. קלינגהאָפער, פ. מ. ראסקין, אברהם רייזען, דער רעדאקטער פונ'ס קאלענדער האָט אָנגעשריבען אַר-טיקלען איבער פֿאַלגענדע טהעמען: א) פאליטישע בעטהעטיגונג אין גלות, ב) די געשיכטע פונ'ס "מאנבלאט", ג) פּרעדיגער אברהם קאָהן, ד) די ערשטע יודישע שולען אין גאליציען, ה) לעמבערגער היסטארישע פֿיגורען, ו) ציוניסטישע פּא-ראזיטען א. א. מ.

דער קאלענדער ערשיינט אויף חמשה עשר באכ און ווערט נור גערוקט אין אזוי פֿיעל עקסעמפלארען, ווי ער ווערט בעשטעלט. פרייז 80 העלער. אין ברעפמארקען בעשטעלונגען דארפן שוין געמאכט ווערן אצינד. אדרעסע:

Gustaw Bader, Lwów, Słoneczna 27.

מתקבלת החתימה על

ה ש ר ח

מן יורי 1908 עד יאנואר 1909 — שנה עשירית, כרך י"ט.
המחיר ברוסא ובהו"ל 3 רובל (וכפי ערך זה בכסף חו"ל)
לזמן פחות מחצי שנה אין החתימה מתקבלת

החתימים, ששלחו בראשית השנה 1 רובל על "התקרה" צריכים להוסיף עתה 2 רק רובל. החוברת הראשונה של כרך י"ט תצא בראשון לחודש יולי.

את החותמים, הרוצים לחדש את החתימה, את הסוכנים ואת העסקים, הרוכשים חותמים בשכיל "השלח", אנו מבקשים למחר ולשלוח לנו את דמי החתימה ורשימת החותמים, כדי שנדע את מספר האקסמפלארים, שעלינו להדפיס, וכדי שהבואנה החוברת ליד החותמים כמועון.

את כסף החתימה אנו מבקשים לשלוח במלווא. בהקפה לא נוכל לשלוח לשום איש.

את החותמים בחו"ל אנו מבקשים לשלוח לנו, מלבד המחאת הפוסטה, גם מכתב מיוחד, שבו יודיעונו את בהבהם המדויקה. כל ההזמנות, שאנו מקבלים, מהמלאות תיבה ומיד; אם אחדים מן החותמים לא קבלו את החוברת בזמן, אות הוא, שהזמנתם באה לידינו באחור-זמן שלא באשמתנו.

הכרכים מ"ז, י"ז ו"ח של "השלח" נמצאים ע"ד בידינו למכירה.

מחיר כל כרך 3 רובל

של המערכת והאדמיניסטרצייא: Redaction des „Haschiloah“, Odessa (Russland), Postfach 319.
למשלוח כספים: M. M. Ussyschkin, Odessa (Russland) Chersonskaja 46

חברת-קומנדיטית "כרמל"

רוהטיין

הממכר היחיד מיין וקאניאק א"י מיקבי רוטשילד

המהוללים מאגדת הכורמים מראשוני-לציון.

יין וקאניאק "כרמל" המה המשובחים בין יינות וקאניאק א"י, ונהיה את הקונים לכל יכשלו בירי המבורים יין הנקרא יין א"י, העלולים רק להבאיש את המרקא המהוללה של יין וקאניאק "כרמל", כי רבים המה, אשר לא ידעו להבדיל בין יינות "כרמל" ובין אלה היינות פחותי-הערך דמתקריים יינות א"י.

הפקקים והמגופים של כקכוניו חרותים בשם "כרמל" וגם האתיקטים נושאים עליהם שם "כרמל" ולמען השמר מזוף ידרוש כל איש בפירוש "יין כרמל וקאניאק כרמל". רק היינות שלנו השיגו מדילות והב על הערוכות פריז (1900) ויין (1906) וכן רק היינות שלנו קבלו העודות מהפרופסורים: פוש, פריז, וועריגע אדעקה, פאולעווסקי מלבוך ועוד, ולא היינות האחרים המכונים בשם יין א"י. — אלה המכריזים על מערכם, כי יש להם המדילות וההעודות הנ"ל ירמו כאופן מנינה את הקהל. — לוחות המחיר נשלח לכל דורש. יינות "כרמל" כקכוקים נמצאים למכירה אצל: מענדל גראם ראיטאנא 7; מ. בראנ-דינגער פלאץ נאָלוחאווסקי 3. נהן באדענשטיין קאזימיראווסקא 5; האטעל קאטץ ראיטאנא; וולאדימילאו קאזאווסקי גראדעצקא 85; אליעזר סינאל קאזימי-דאווסקא 20, כלם בלבוך; ב. מ. שמענער, שמשאווינצא.

הזהרו מפני הרמאים!

פרימא נייע
ענגל. מאטיעס
פאסט-הערינגע
פערזענדע איך אין פאסט-קארי
5 ק"ג צירקא 80 שטיק א
K. 3.40 פראנקא יעדער סטא-
ציאן געגען נאכנאהמע דעס בע-
טראנעס.
ביי גרעסערען בעשטעלונגען
ערזוכע שפעציעל-אָפּפּערט צו
פערלאנגען.
Leopold Bertel
Hering-Export Krakau.
טיכטיגע פלאטצאגענטען געזוכט.

לתהון ספרים

בבית מסחרי הגדול נמכרים קונטרסים בודדים מכל הש"ב דפוס ראם בוויילא מכל מסכת אובל למכור את עשרת הקונטרסים הראשונים, כל אחד מחויק ד' דפים. מחיר כל קונטרס עשרים העלער, מלבד הפארטא. כן יש לי בבית מסחרי הגדול כל מיני הספרים בכל הדפוסים, הכל בכריכות טובות וחזקות למיניהם. קונים פרטים ומו"ס יפנו נא אלי בדרישותיהם ואמלא חפצם על צד היותר טוב. גם נמצא אצלי בריוגע שאפלעדער בשביל כורכי ספרים, מחיר קילוגרם 6.50 בתרים.
Salamon Neuman, Buchhandlung Tarnów.

משוררים געזוכט.

איך זוכע פיר די ימים טובים הבע"ל איין גוטען באסיסט אונד איין גוטען טענאריסט מיט גוטע שטימען אונד גוט נאָטען לעזען, אויך איין גוטען סאפראן מיט איין גוטען אלטיסט זאָלען אביסעל נאָטען לעזען. געהאלט פיר דיא גרויסע משוררים צו 200 קראָנען, פיר דיא קליינע משוררים צו 100 קראָנען. אָפּערטע צו דיכטען אן מינע אדרעסע:
Simon Deutsch, Oberkantor,
Oświęcim
לענגסטענס ביז דעם 10 אויגוסט.

ערשמע קראקויער מיט עלעקטרי-
שער קראפֿט בעטרעבענע
כשרה כשרה
דאמפף-זעלכווארען
פאכריק
מיט דען בעסטען מאָדערנעסטען
מאשינען. ערצייגט שענע פרימא
סאלאכי ווערנאנעזער, ברוסט שי-
קען. קרענווירסגעל א. ז. וו. פֿער-
זעהען מיט הכשר של הביד' צ'
דפה. עמפֿפֿיעהלט צו
בילדיגסטען פרייזען.
אויף פערלאנגען ווירד פרייז-
קוראנטע עט הכשר איינגעשיקט.
Emanuel Glaser
KRAKAU, Bożego-Ciała 8.

Wyd.: | Naftali Hof.
S. M. Glaser.
Odpowiedzialny Redaktor: S. M. Glaser.
Drukarnia: S. L. Deutscher'a w Podgórzu